

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 138/2026-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného SODOMA VULGAN, spol. s r.o., Kominárska 2, 4, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 23C/17/2022 takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 23C/17/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 23C/17/2022 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré mu **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **689,30 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 138/2026-15 z 26. februára 2026 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručenú ústavnému súdu 31. januára 2026, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23C/17/2022 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ tiež žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie 4 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom 689,30 eur.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a ostatného spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou podanou na mestskom súde 17. marca 2022 od žalovanej Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky domáha náhrady nemajetkovej ujmy 10 000 eur, ktorá mu mala vzniknúť v dôsledku rozvrhovania služobných zmien v rozpore s právom Európskej únie. Opíšuť priebeh napadnutého konania, sťažovateľ v podstatnej časti uvádza, že procesné úkony súdu, medzi ktorých vykonávaním boli súvislé obdobia nečinnosti, spočívali výlučne v doručovaní vyjadrení strán. Žalovaná sa k podanej žalobe vyjadrila podaním z 12. augusta 2022, na ktoré sťažovateľ reagoval replikou z 18. novembra 2022. Žalovaná zaslala svoju dupliku 20. decembra 2022. Následne sťažovateľ svoju pôvodnú žalobu doplnil písomným podaním z 26. apríla 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľova sťažnostná argumentácia je založená na tvrdenom porušení označených práv zbytočnými prietahmi súdu prvej inštancie, keď celková dĺžka konania predstavuje dobu štyroch rokov a v konaní nebolo dosiaľ ani len nariadené pojednávanie. Podľa sťažovateľa vec nie je po právnej stránke zložitá. Sťažovateľ už v žalobe poukázal na rozsiahlu rozhodovaciu prax súdov prvej i druhej inštancie v skutkovo a právne obdobných veciach iniciovaných inými príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru proti totožnej žalovanej. Zastáva názor, že postup sporových strán bol štandardný, tieto žiadne prietahy nespôsobili, zbytočné prietahy mali byť spôsobené výlučne nečinnosťou a neefektívnym postupom súdu prvej inštancie. Požadovaný príkaz konať ani sumu primeraného finančného zadosťučinenia bližšie neodôvodnil.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Mestský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/67/2026 z 12. februára 2026, o ktoré ho požiadal ústavný súd ešte v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti [§ 56 ods. 6 veta za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] a ku ktorému pripojil chronologický prehľad procesných úkonov realizovaných v napadnutom konaní, uviedol, že z jeho strany došlo k prietahom v konaní, keď od 28. júna 2023 do 2. februára 2026 nekonal vo veci plynule. Uvedené prietahy je preto možné kvalifikovať ako dôvodné, keďže neboli zapríčinené správaním strán sporu v označenej právnej veci. Dňa 2. februára 2026 bol súdom nariadený termín pojednávania na 15. apríl 2026.

4.1. V doplnenom vyjadrení sp. zn. 1SprV/67/2026 z 18. marca 2026 sa mestský súd pridržiaval svojho predchádzajúceho vyjadrenia, zastávajúc názor, že nariadením pojednávania, ktoré predstavuje významný procesný krok smerujúci k meritórному rozhodnutiu vo veci a zároveň signalizuje aktívny postup smerujúci k ukončeniu konania, vytvoril konkrétny procesný rámec

na prejednanie veci, a túto skutočnosť spolu so skutočnosťou, že ústavný súd niektoré ústavné sťažnosti iných sťažovateľov v obdobných veciach odmietol, navrhol zohľadniť pri posudzovaní predmetnej ústavnej sťažnosti najmä vo vzťahu k priznaniu primeraného finančného zadosťučinenia.

5. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľa na repliku k vyjadreniu, pretože jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv) a priebeh konania opísal aj sťažovateľ v samotnej ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého spisového materiálu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, ústavný súd upustil od ústneho pojednávania (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

7. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na existencii zbytočných prietahov v postupe mestského súdu v napadnutom konaní.

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

9. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo, preto je ich základnou povinnosťou zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník (strana sporu) obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka

súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

11. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Zo sťažnostnej argumentácie ani z vyjadrenia mestského súdu nevyplývajú žiadne osobitné okolnosti, na základe ktorých by bolo možné predmetnému konaniu priznať osobitný stupeň skutkovej zložitosti.

12. Pri hodnotení správania sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že nezistil žiadnu okolnosť, z ktorej by akokoľvek vyplynulo, že by celková dĺžka konania bola negatívne ovplyvnená správaním, resp. procesnými úkonmi sťažovateľa.

13. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, bol postup konajúceho súdu. Ústavný súd konštatuje, že doterajšia dĺžka napadnutého konania od podania žaloby (17. marca 2022) do súčasnosti predstavuje dobu 4 rokov, čo je za hranicou zlučiteľnosti s obsahom práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta vo svojej ústavnej sťažnosti. Napadnuté konanie je poznačené súvislým obdobím dlhodobej nečinnosti zo strany konajúceho súdu, keďže súd nevykonal žiaden procesný úkon od momentu, keď mu bola doručená replika žalobcu z 18. novembra 2022 a doplnené podanie k pôvodnej žalobe 26. apríla 2024, až do 2. februára 2026, keď pristúpil k nariadeniu pojednávania na 15. apríl 2026. Ide teda o obdobie viac ako troch rokov s absenciou akéhokoľvek procesného úkonu smerujúceho k rozhodnutiu veci, čo napokon pripustil aj mestský súd vo svojom vyjadrení (k tomu bližšie bod 4 odôvodnenia tohto nálezu).

14. Pri zohľadnení celkovej dĺžky napadnutého konania viac ako tri roky, ktorej podstatná časť bola vyplnená úplnou nečinnosťou konajúceho súdu, tak ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

15. Ústavnému súdu sú známe organizačné aj personálne problémy mestského súdu (súvisiace sčasti aj s tzv. súdnou mapou), na ktoré tento permanentne poukazuje, no na druhej strane je potrebné uviesť (a ústavný súd to v zmysle už svojej konštantnej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje), že štát je primárne zodpovedný za to, aby zabezpečil dostatočné personálne a materiálno-technické podmienky pre riadny výkon spravodlivosti a nedostatky v tejto oblasti v žiadnom prípade nesmú byť na ujmu práv sporových strán (m. m. I. ÚS 693/2024, IV. ÚS 564/2024).

16. Ústavný súd (aj v reakcii na doplnené vyjadrenie mestského súdu) k tejto časti rozhodnutia iba poznamenáva, že v obdobných veciach sťažovateľov (príslušníkov Hasičského a záchranného zboru) namietajúcich prieťahy v konaní (doteraz je ich 19), v ktorých sa domáhajú od Slovenskej republiky náhrady nemajetkovej ujmy „za nedostatočnú transpozíciu práva Európskej únie, čo viedlo k ich neprimeranému pracovnému zaťaženiu“, posudzuje dĺžku konania individuálne, keď proti obdobným postupom mestského súdu (vykonanie len doručovacích úkonov) v zhruba rovnako dlho trvajúcich sporoch (približne 2 roky a 9 až 11 mesiacov) o rovnakých žalobách sťažovateľov boli ústavné sťažnosti ako zjavne neopodstatnené odmietnuté (napr., IV. ÚS 74/2026, II. ÚS 95/2026, II. ÚS 97/2026, IV. ÚS 127/2026, IV. ÚS 130/2026) alebo bolo ústavnej sťažnosti nevyhovené (III. ÚS 51/2026), hoci postupy mestského súdu neboli optimálne, no v kontexte

celkovej dĺžky konania sú ešte ústavne tolerovateľné (výnimkou boli konania vo veciach sp. zn. IV. ÚS 531/2025 a I. ÚS 88/2026).

17. Ak sťažovateľ v bode 29 ústavnej sťažnosti spomína aj porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, táto námietka sa nepremietla do sťažnostného petitu, a preto ju ústavný súd, súc v zmysle § 45 zákona o ústavnom súde viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti, posúdil iba ako súčasť sťažnostnej argumentácie.

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

18. Keďže predmetné napadnuté konanie nie je nielenže právoplatne skončené, ale zatiaľ ani rozhodnuté, ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal mestskému súdu, aby vo veci konal (bod 2 výroku tohto nálezu). Pritom zároveň dôrazne akcentuje, že príkaz ústavného súdu všeobecnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov nemá charakter odporúčania. Nerešpektovanie takéhoto príkazu spôsobuje ujmu nielen samotnému sťažovateľovi, ale aj sponchýbňuje dôveru verejnosti v súdny systém a vo výkon spravodlivosti (I. ÚS 92/2022, č. 16/2022 ZNaU).

19. Sťažovateľ žiada ústavný súd o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 4 000 eur, ktoré bližšie nezdôvodňuje. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd, prihliadnuc na dĺžku nečinnosti mestského súdu, ale aj objektívne príčiny [IV. ÚS 471/2012 (ZNaU 29/2013), I. ÚS 19/2000 (ZNaU č. 30/2000)] a nariadený termín pojednávania na apríl 2026, v okolnostiach danej veci považoval v zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

20. Náhradu trov konania pred ústavným súdom ústavný súd sťažovateľovi priznal tak, ako si ju uplatnil (bod 4 výroku tohto nálezu), vychádzajúc z § 73 zákona o ústavnom súde, ktorý nestavia právo na náhradu trov konania do nárokovateľnej polohy, ako to je v iných druhoch regulovaných právno-aplikačných procesov (napr. civilné sporové konanie, správne súdne konanie, exekučné konanie a ďalšie). Ústavný súd teda disponuje širokým priestorom na úvahu o tom, či vôbec priznať náhradu trov konania, a ak áno, v akom rozsahu (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 357/2021, I. ÚS 418/2022, I. ÚS 442/2023).

21. Ústavný súd po preskúmaní uplatnenej výšky trov podľa advokátskej tarify [vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)] zistil, že výška náhrady trov, ktorú si sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca sám vyčíslil sumou 689,30 eur, neprekračuje príslušnú tarifnú odmenu, keď základná sadzba tarifnej odmeny v zmysle § 11 ods. 3. vyhlášky za jeden úkon právnej služby v roku 2026 predstavuje sumu 396,50 eur

a režijný paušál za jeden úkon podľa § 16 ods. 3 vyhlášky je 15,86 eur. Priznaná suma náhrady trov tak nie je ani v rozpore s vyhláškou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu